

Veckobladet

Veckobladetoch Kvarnby folkhögskola skulle ha arrangerat ett valvärderingsmöte med Gudrun Schyman den 30.1. Det blev inställt, som ni nog förstår.

Glädjande nog kommer det många bidrag, både texter och bilder, från gamla, nygamla och nya medarbetare – nu senast har Jörn Svensson glädjande nog aviserat sin fortsatta medverkan. Långa texter skapar dock ett visst problem. VB:s utrymme är begränsat men vissa resonemang behöver plats för att utvecklas. "Forts. följer" är inte bra, inte heller 8/8-stil som vissa behöver förstoringsglas för att läsa, men båda lösningarna kan bli nödvändiga.

Citatet

"Det var ett gäng feministhäxor här i Malmö, jag kommer inte ihåg dem vad de heter, det är helt oväsentligt va men, som hållit på med krypskytteri. Det används för lite det jag kallar för vanligt folk med som partimedlemmar används för lite arbetare särskilt unga arbetare, unga arbetartjejer, medan däremot äldre kvinnor som då bara ser feminismen som den fråga man vill driva idag i vårt parti är överrepresenterade, och kvoten i dag av man kan säga di här enfrågemänniskorna, de kan vara di homosexuella, de kan vara feminist, de kan vara sådana som bara driver miljöfrågor, eller som bara driver sina egna privata navelskåderifrågor, den kvoten idag är full där blir vi inte fler. Partiet har idag inte ens orkat driva frågan att akassan skall höjas till 90%. Och då får man ingen credit mer.

Min bedömning är att skulle vi kunna få fram en tydlig enkel lättförklarad omvärstpolitik så är där inte alls möjligt att vänsterpartiet skulle bli ett 20% parti. Och jag tror ändå att ungdomarna idag dom ser attorättvisorna de växer och växer. Det blir svårare att skaffa sig en bostad, det blir svårare att få ett jobb. Och sen så har vi då man kan säga dom som kommer från dom leden som jag kommer ifrån, alltså vanliga kne gare från de vanliga arbetsplatserna, dom står för en mer traditionell vänsterlinje än, man kan säga de nya som kommer in, de intellektuella och som många av dem som faktiskt inte ens är socialister. Och jag hade inte varit ledsen om man hade tråkigt ut dom så att de hade lämnat. Men det är säkert ömsesidigt."

Anton Flink P1 Studio 1, fredagen den 24 januari 2003

Tragisk sorti

Förra onsdagen hade jag stämt träff med Gudrun på eftermiddagen. Hon kom till mitt rum lite tidigare än beräknat och sa att hon hade fått ett nytt möte som blivit till med kort varsel. Hon var glad och nöjd efter förmiddagens partiledarbatt, väl medveten om att journalister som vanligt skulle lyfta upp replikskiftet mellan henne och Göran Persson. Eftersom en alldeles färsk opinionsundersökning visat att hon hade en stor del av svenska folket med i sig i avståndstagandet gentemot krig i Irak var hon kanske extra nöjd.

Vi satt och pratade om vilka frågor som är viktiga att fokusera på inför partikongressen och hon berättade om den mötesserie hon planlagt för att besöka medlemsmöten i alla distrikt. När hon gick kände jag färdig med förberedelserna inför den kommande helgens valutvärderings- och framtidskonferens. Jag hade tänkt igenom vad som borde sägas vid de olika tillfällena. Men av detta blev det ingenting.....

Ockupation!

Dagen därpå påbörjades ockupationen. Så kändes det när journalisterna välldes in i ledamotshusets fjärde våning, spred sig runt i alla korridorer, stod utanför alla toaletter. Mobil- och fasttelefonerna ringde i ett och brevlådan för e-post fylldes snabbt med frågor och synpunkter från allmänhet och partifolk. För dem som händelsevis inte innan förstått vidden av Gudruns popularitet, blev det väldigt klart att många bryr sig. Kvinnor med en årsinkomst motsvarande Gudruns avdrag eller strax däröver är svårast att tackla. Ansenliga av dem hade satt sin tillit till Gudrun och att hon skulle hjälpa dem att få det bättre. Men ikonerna har fallit och frågan är om någon kan vinna deras förtroende igen. Det var inte lätt att svara, de flesta av oss visste ingenting.

På fredag fanns det i förväg ett möte som var avsett för att riksdagsgrupp och partistyrelse skulle koordinera sina respektive planeringar. Utanför L4:17-sammanträdesrummet (Tage Erlanders arbetsrum när huset tjänstgjorde som regeringskansli) var det tjockt med journalister och fotografer. "Sinnessjukt" sa PS-ledamoten Anja Karlsson. Men representanterna från media gjorde ju bara sitt jobb.

Gudrun var där tillsammans med en advokat som redogjorde för rättsläget. Efter att ha läst handlingarna från skattemyndigheten i Simrishamn var han övertygad om att uppsåt inte skulle gå att visa. Några få var färdiga i bedömningen och uppmanade henne att avgå. Händelsevis var det PS-ledamöter som aldrig gillat den modernisering partiet genomgått under hennes ordförandeskap. De absolut flesta av oss som yttrade oss ville förtvivlat gärna hitta ett sätt att behålla Gudrun, men förstod inte hur det skulle gå till. Av slarv kan kvittan kanske komma bort, men att yrka avdrag är en aktiv handling och att göra det för glöggfester... Några journalister frågade mig om hur taxi i stället för den redan betalda tågresan med Arlanda Express rimmar med partiets ambitioner att klimatanpassa transporterna. Självklart urholkar det trovärdigheten i vår politik.

Lördagen kan beskrivas som en begravning, fast med sorgeföremålet närvarande och deltagande. Distriktsrepresentanter hade anslutit och tillsammans genomgick vi en terapeutisk sorgprocess. Distrikt efter distrikt vittnade om chock och passade på att förmedla vilken oerhörd betydelse Gudrun haft för partiets utveckling. Om de det fanns personer som kände skadeglädje så visades det i varje fall inte. Vid våra pauser strömmade vi rödögda ut till de väntande medierepresentanterna som förundrade sig över det som pågick.

Några få inlägg stack av från mängden. Ali Esbati, ordförande från Ung Vänster, intygade ungdomsförbundets 100 %-iga lojalitet och kärlek till partiet. Samtidigt ville han inte sälla sig till dem som väddade om Gudruns avgång. Om vi tror att partiet med dess problem kan räddas av en klanderfri ledare så tror vi fel. Partiet kan bara räddas av en klanderfri politik. Paula Mulnari från Skånes DS instämde och sa att det här är inget individuellt problem. Det handlar om att hela partiet måste diskutera de privilegier som vi ger internt i våra interna partistruktur måste ändras och att vi måste vara mer ute på gator och torg.

Valvärdering

Mot slutet av lördagen hade folk talat färdigt och Gudrun hade fått de reaktioner hon efterlyst för att

kunna fatta beslut om hon skulle avgå eller ej. Vi själva valutvärderingen fäste jag mig särskilt vid Micke Perssons (ombudsman från Skåne) inlägg. Han hävdade att folk med pengar hade köpt sig plats i riksdagen och menade på att partiet borde ha agerat hårt mot det. Han undrade varför inte ledande partiföreträdare i valrörelsen hade förklarat hur kapitalismens avskaffande skulle gå till. Det stod ju i partiprogrammet och hade beslutats på makt- och ägandekonferensen i Sundsvall. Micke ansåg också att 1/3 av partiets intäkter borde gå till Ung Vänster i stället för de 10 % som rekommenderas i dag.

Staffan Norberg från VU påtalade att aldrig hade så många väljare förklarat att v var ett potentiellt alternativ; hela 35%. Mer vänsterretorik hade knappast förhindrat att väljare gick från oss till s, vilket var det som skedde. Hade vi närmast oss avgrundsvänstern hade förmodligen tillbakagången blivit ännu större. Sedan undrade han varför vi är så kritiska till våra egna väljare; det är ju de som strök mest när den möjligheten fanns och som nu mer än andra partiets väljare utnyttjar möjligheten att kryssa för en kandidat.

Tvekan inför ungvästern

En kvinna från Halland ville inte stämma in i hyllningskören för Ung Vänster. I det partidistriktet ville de inte ge 10% till UV eftersom de har en attityd som partimedlemmarna inte gillar. Att behandla politiska motståndare som idioter som ska krossas tydde på omognad och en extrem inställning, på gränsen till det faccistoida. Siv Bergström från Bohuslän instämde och tyckte att UVs olagliga annonsering, i deras fall på olika småföretags byggnader var besvärande. Partidistriktet hade bestämt sig för att inte sprida Ung Vänsters material.

Olof Norborg från Skåne framhöll Ung Vänsters positiva insats i valet och passade samtidigt på att undra över varför vi ska ägna oss åt röstmaximering i alla lägen. Viktigast är att vi har en tydlig politik. Min fundering är vad valet annars skulle gå ut på. Självklart vill väl vänsterpartiet vinna väljarnas förtroende för att med hjälp av parlamentariska mandat kunna genomföra den politik vi fastställt på partikongressen.

Söndagsmorgonen började med att Gudrun offentliggjorde

Forts. på sid. 3.

Efter Gudrun

Det finns anledning påminna om vad statsvetaren Sören Holmberg sa i en kommentar i måndags: vänsterpartiets valframgångar under Gudrun Schyman var mycket en följd av socialdemokraternas och vänsterpartiets rörelse högerut. Socialdemokraternas anammande av borgerliga ståndpunkter, särskilt i den ekonomiska politiken, skapade ett missnöje som sökte sej alternativt vänsterut eftersom blockgränsen mot de traditionella borgerliga partierna är fast och det inte funnits något populistiskt alternativ. Men även vänstern har gått åt höger, i bemärkelsen blivit mer realistisk och pragmatisk, och upplevts som ett reellt alternativ. (Ett steg åt höger kan stundom försvaras.)

I ett sådant läge kan ett vänsterparti vinna stora framgångar, det finns det både svenska och utländska exempel på. Men exemplen är också många på att väljarströmmarna inom blocken är stora och snabba. 1998 vann vänsterpartiet många lättflyktiga marginalväljare. Det är svårt att se vad det kunde ha gjort för att behålla dem 2002 när många tyckte sej "känna igen" s.

Därmed sagt att det inte spelar all världens roll vem som tar över efter Gudrun. Om vänstern kan bli ett 20-procentsparti beror på andra faktorer. Däremot kan det göras troligt att ledaren avgör om partiet stabiliseras kring 5 eller 10 procent. Har man upplevt det förra (eller 2,8-procentspartiet, resultatet i 68 års val) vet man också vilken skillnad det gör för partiets anseende, självförtroende och resurser.

Det är tråkigt att inte Johan Lönnroth orkar vikariera en gång till. Inför EMU-omröstningen kunde hans sakliga argumentation som bygger på solid ekonomisk kunskap bli avgörande. Men i hans frånvaro gör partiet klokt i att söka en annan just vikarie, som inte aspirerar på att fortsätta efter kongressen 2004. Den som uppfattar mandatet som långvarigare riskerar att göra kongressens val till en personlig förtroendeomröstning. Det är inte bra.

F.ö. tycker vi som Göran Therborn (f.d. v-medlem i Lund) skrev i Expressen: "Svenskutrikespolitik är för närvarande vedervärdig. Regeringen är... beredd att delta i ett anfall mot Irak. I det läget hade Gudrun Schyman behövts."

En annan värld

Vi är politikens C-lag, vi spelar i politikens gårdsgårdsserie. Stjärnorna kan slåss om platserna i offentlighetens strålkastarljus i riksdags- och kommunalhus – vi träffas vid udda tillfällen i trista förvaltningslokaler och ingen vet vilka vi är. Många av oss har förvisso sett bättre dagar, men nu sitter vi här därför att vi kom med i valberedningarnas sista notvarp bland föredrag och andra mindre bemärkta medlemmar. I sammanträdespausen tuggar vi med själlös blick på de fettstinna skivor wienerflåta ordföranden har köpt för att hålla oss lugna och sköljer ner dem med svagt kaffe i engångskoppar medan vi utbyter synpunkter om väder och vind. Möjligen kan vi också diskutera t.ex. vad det kostar att lägga om ett tak och inreda ett nytt badrum.

Vacklande minne

Ibland har någon av oss glömt bort att det är sammanträde – vi är inte helt unga och har lite bristfälliga minnesfunktioner – och då måste förvaltningen ringa till en närboende ledamot med bakjour som kallas in så att vi ska bli beslutsfärdiga. Ordföranden behandlar oss med vänligt överseende, ser uppriktigt förvånad ut och skakar lätt på huvudet om någon av oss någon gång inte skulle tycka som han. Vi avslutar sammanträdet med att på en lista begära bilersättning varvid det kan förekomma att någon rundar av uppåt med någon kilometer. Det är vi som ser att det blir pengar till JAS och AMS och Universitetet och Kungen. Snart ska vi väl se till att finansiera landets krig i utlandet – det var sådant vår idoll Axel Oxenstierna hade att tänka på. Hur som helst: utan oss stannar Sverige. Vi är ledamöter i skattenämnden.

Folkvalda granskare

För inte så länge sedan fanns det taxeringsnämnder: ett finmaskigt nät av folkvalda som verkligen tittade på mångas deklarationer och avdrag, men det blev för tungrovt. Kvar av medborgarinflytandet är skattenämnderna vars ledamöter utses av landstinget på förslag av de politiska partierna; för Lunds skattekontor sysslar vi med Lund,

Kävlinge, Löddeköpinge, Staffans-torp m.fl. orter. Vi bildar en pool av folk som kallas in till sammanträde fem i taget i lite slumpvis ordning.

Vid ett sammanträde har vi då att syssla med kanske ett trettioårigt ärenden och in kommer skattekontorets handläggare i tur och ordning och drar sina fall. Fallen handlar om omprövningar, dvs. när en deklaration har behandlats av tjänstemännen och den skattskyldige inte är nöjd med utan överklagar till länsrätten. Men det kan också handla om att en deklaration rymmer uppgifter som inte är tillräckligt styrkta och där ett föreläggande till den skattskyldige om att komma in med kvitto etc. inte har givit tillfredsställande resultat samtidigt som det handlar om en tillräckligt stor summa pengar. Deklarationerna och skatteärenden är sekretessbelagda men beslut i skattenämnden är offentlig handling och kan därmed nå media. I regel nämner dock media inga namn.

Listiga akademiker

Typiska ärenden är taxiägaren som inte har några vidare inkomster vidare, och som tråkigt nog inte sparat på loggarna, men som ändå idogt fortsätter, långt under lönsamhetsgränsen. Där är högstadieläraren som vill få dra av för inköp av en dator och för tjänsterum i villan. Vad gäller datorn kräver vi att få se brev från skolledaren om att en sådan dels är nödvändig för tjänsten, dels inte tillhandahålles på skolan och för tjänsterummet kräver vi att det är avskärmat från resten av villan med egen ingång och enbart är möblerat med kontorsmöbler. Det brukar räcka för att protesterna ska tystna.

Värre är det med de listiga, i Lund t.ex. akademiker. Vad ska man säga t.ex. om den kände lektorn som skrivit en grundläggande lärobok i som går som smör i solen. Han kommer undan skatt på detta genom att hävda att läroboken skrivs och modifieras i hans hus beläget på den natursköna Linderödsåsen. Huset kräver ständig ombyggnad och modernisering för att kunna tjäna som en god arbetsplats. Vad ska man säga?

Då är det lättare med hästgården där Far tjänar stora pengar som

konsult medan Mor och Döttrar ägnar sig åt de tre hästarna som alls icke är där för nöjes skull utan som är tänkta att bilda stommen i en lönande avelsverksamhet. Nu har det visserligen inte blivit några inkomster på hästarna, men då faller det sig ju naturligt att dra av kostnaderna mot konsulteriet med vilken hästarna intressant nog bildar en affärsmässig helhet.

Vad som inte är ovanligt är att folk drar av på ganska lösa boliner är efter år varvid datorerna och tjänstemännen inte har ork att granska och utreda. Men så plötsligt hamnar ärendet hos en nitisk tjänsteman och så rullas det upp några år tillbaka i tiden.

Moraliskt men inte moralistiskt

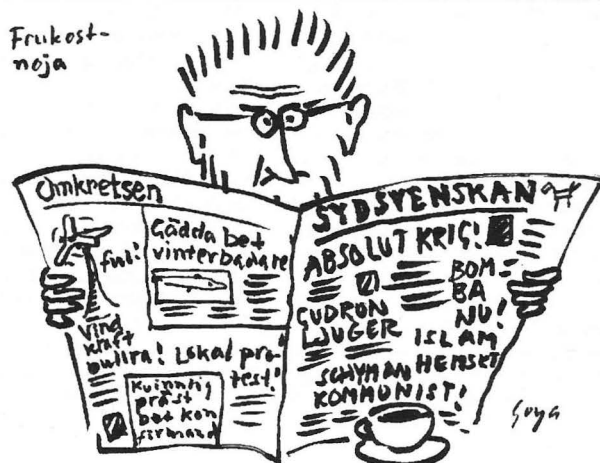
Hur ställer vi oss då i nämnden? Jo jag vill påstå att vi utgör en bastion för den klassiska svenska modellen. Oberoende av partitillhörighet tycker vi att människor ska betala skatt: också under moderaternas mest skattekvverulantiska kampanjer har jag aldrig hört någon företrädare från den sidan darra på manschetten i dessa frågor utan raskt vara med och döma ut skattetillägg. I dessa postmoderna tider då alla fasta värden tycks flyktiga står vi alltså pall. Axel Oxenstierna skulle ha gillat oss.

Vi är alltså moraliska i den meningen, men vi är nog inte moralistiska. Efter hand inser man att utöver uppenbara skattebrottslingar – de rör sig på en högre nivå – så finns det en gräzon där folk mer har en går det så går det mentalitet.

– Visst, man har ju en del utgifter som är relaterade till jobbet/inkomsterna, nog måste jag följa med i samtidslitteraturen och de viktigaste tidskrifterna för att sköta mitt jobb på ett bra sätt. Kvittan, ja här är en bunt kvittan, de lämnar jag in när de nu frågar. Jaså de var inte specificerade och en del handlar om annat – ja det kan bli så, jag hade ont om tid.

Man kan inte acceptera sådant och det ska så klart beivras. Jag dömer med glädje ut skattetillägg, men jag är inte säker på att jag vill kasta den första stenen.

Lucifer

Kulturkollision

Forts från sid. 4..

fyra punkter samt en femte: *Aktning för individen och samhällets stöd till individen*. Detta dock inte som en eftergift mot Väst utan för att betona uppskattningen av personliga meriter i Singapore i motsats till konfucianska prioriteringar av hierarki och familj, som kan leda till nepotism. Återigen saknas de friheter och rättigheter som är ovärderliga för oss.

Huntington nämner ett annat exempel på hur olika vi tänker och känner. Hur politisk lojalitet inriktar

sig skiljer sig fundamentalt mellan Islam och Väst. Om man går från det enskilda, familjen, det lokala nätverket över regionen till nationen och vidare till den större språkgruppen, till gemensam religion och civilisation i vidare bemärkelse, ser man hur vi i Väst framför allt är lojala mot nationsnivån, mindre mot familj och religion, medan det för muslimer är tvärtom. Hos dem riktar sig lojaliteten mot familjen, klanen och mot civilisationen, religionen, medan nationen är av underordnad betydelse i detta sammanhang.

FNL-grupperna och Säkerhetstjänsten, 2

I förra numret berättade Gunnar Stensson om den svenska Vietnamrörelsens start och början på sitt eget engagemang i den. Artikeln slutade: "Stillsamma säkerhetspoliser som slästrade omkring bland demonstranterna och fotograferade."

Isamband med att jag började jobba på Heleneholmskolan hösten 1971 skrev jag ett antal insändare i Sydsvenskan för att klargöra mina ståndpunkter svart på vitt bland annat för mina nya kollegor och skolledningen, men också för säkerhetstjänsten.

Registrerandets försvarare som t.ex. Sydsvenskan brukar påstå att man måste minnas "tidsandan" och den oro som rådde på 60-talet för att förstå att det var nödvändigt. Sjäpo tycks faktiskt också ha levtt kvar i andra världskrigets attityder. Men i övrigt har Sydsvenskan missförstått "tidsandan".

Alla vi andra oroad oss för den genomrutenhet och brutalitet som exponerades i Watergateaffären USA. I sången *Vietnam är nära* brukade vi sjunga att vi skulle bekämpa Nixon "tills marken exploderar under stoln han sitter på". Det gjorde den i augusti 1974, då han tvingades bort från sitt ämbete. I mindre skala återspeglade den svenska IB-affären samma slags rutenhet.

Vi fruktade för Francodiktaturen och diktaturerna i Portugal och Grekland. Vi avskydde USA:s stöd till apartheidregimen i Sydafrika och till Portugals kamp mot befrielserörelserna i Angola och Moçambique. Omedvetna svenska politikere och fackföreningsmäns semestrar i det fascistiska Spanien oroad oss. Framför allt fruktade vi USA:s krig mot folken i Vietnam, Laos och Kambodja och USA:s medverkan i Pinochets kupp mot Chiles demokratiska regering 1973. Men "tidsandan" är nog inte densamma för de förtryckta som för förtryckarna.

Reaktionära lärare

På Heleneholmskolan tjänstgjorde då Torsten Bergman, moderat kommunalpolitiker från Lund. Han blev känd genom sin vana att stå utanför nuvarande Nordeabanken vid Stortorget med ett plakat med texten BOMBA HANOI. Han var ganska tjock, hade grovt hår kammat i friserstil och var klädd i grå trenchcoat av världskrigstyp.

När man i icke-Väst sätter sig emot MR-stråvanden behöver det inte betyda att man gillar tortyr, politiska mord, kvinnoförtryck och andra gräsligheter utan att man anser att Västs individualism är självvisk och omoralisk.

Man kan undra om den motsättning mellan individualism och kollektivism som kännetecknar den politiska konflikten mellan höger och vänster i t ex vårt land har något gemensamt med motsvarande motsättning mellan *West and the rest*. Det är en annan historia som jag återkommer till.

Erki Kågström

En gång provocerade han någon i en demonstration att kasta en flaska, något som gav honom material för agitation i lärarrummet lång tid.

I den reaktionära lärargruppen på Heleneholmskolan (jag måste påpeka att jag hade stöd från majoriteten av mina kollegor) ingick också den mer subtile Ingmar Larsson, elegant och med ett lätt mefistofeliskt utseende: svart hår, röda kinder, vårdade formuleringar.

Han hade kontakt med den högsta ledningen i Kommittén för ett fritt Asien och organisationen Demokratisk Allians, som båda aktivt bekämpade FNL-rörelsen och stödde USA. Han besökte flera av de olika sydvietnamesiska marionettregimerna.

Studierektorn Markus Lindbom från Lund arrangerade våren 1972 en debatt i aulan mellan Ingmar Larsson och mig inför hela skolan. Med Pentagonrapporten som vapen mot USA-imperialismens propagandaskrift *Vitbok om Vietnam*, som han använde, fick jag övertaget. Vid min läsning nu av Säkerhetsskommisionens rapport blir jag alltmer säker på att han ingick i kretsarna kring Lunds Akademiska Officerssällskap och den antikommunistiska infiltrations- och spiongruppen KMK-Inform som registrerade vänstersympatisörer och samarbetade med säkerhetstjänsten.

Bland Heleneholmsgymnasisterna fanns ett antal medlemmar i Demokratisk Allians, en extremorganisation som vid denna tid också stod moderata samlingspartiet nära. Jag är övertygad om att de rapporterade om undervisningens innehåll både till skolmyndigheterna och till Ingmar Larsson. De bör ha lärt sig en del.

Dessutom fanns det förstås flera FNL-aktivister bland de studerande och ett par bland lärarna, varav en knäcktes genom mobbing.

En av alliansarna var son till skolans kanslist. Vid en demonstration i Malmö stod han vid bro-räcket och fotograferade deltagarna när tåget gick över kanalen. Mig

Forts. från sid 1

Tragisk sorti

sitt beslut att avgå som partiordförande. Tungt, men oundvikligt. Värderingarna av hennes tioåriga ordförandeskap började. "Hon införde feminismen i svensk politik". "Hon befriade vänsterpartiet från kommunismen". "En av de skickligaste kommunikatörerna i europeisk politik". "Den som axlade Olof Palmes mantel vad gäller Sveriges kritik mot krig och stormaktsfasoner." Det kommer säkert att skrivas mycket mer.

Karin Svensson Smith

fotograferade han flera gånger. En kamrat som senare blev kurator, tror jag, hotade att stöta ner honom i vattnet med sin banderollstav.

I den reaktionära lärargruppen ingick också ytterligare några lärare som den inflytelserike Lennart Svedin, vars huvudtes annars är att den svenska skolan dog 1968.

Hanoi bombas julen 1972

Motsättningen mellan FNL-arna och krigsivrarna nådde ett klimax, när USA bombade Hanoi i slutet av december. Under ett par veckor bar jag mitt FNL-märke, den stora varianten som nyss börjat distribueras, på skjortan under lektionerna. Alliansarna vågade inte knysa.

Den 20 december, en kall och blåsigt kväll med snö i luften, demonstrerade vi i Malmö och hade slutmanifestation i Ungdomens hus med Sara Lidman som talare.

Samma jul jämförde Olof Palme bombningarna av Hanoi med de nazistiska koncentrationslägren. Talet fick ett mycket starkt genomslag. En protest mot bombningarna av Hanoi undertecknades av samtliga partiledare, inklusive moderaternas Gösta Bohman.

Därmed rycktes mattan undan för dem som stödde USA och Syd-vietnam. Jag minns segerstämningen när jag satt i en iskall folka på väg till skolan i Malmö med Margareta Dannestam efter en dygnsdemonstration i januari 1973.

IB avslöjat en gång för alla

I maj 73 bekräftades alla våra påståenden om fotografering, inbrott, avlyssning och registrering när Jan Guillou och Peter Bratt avslöjade IB. Våra känslor för Palme var kluvna. Han hade gjort stora in-satser. Samtidigt hade han hela tiden ljugit för oss och beordrat re-gistrering och samarbetat med CIA.

De stora tidningarna, inte minst Arbetet och Sydsvenskan, och alla följande statsministrar och regeringar fortsatte att ljuga oss rakt upp i ansiktet i ytterligare ytterligare 30 år, men nu bekräftar säkerhetstjänstkommissionen äntligen den sanning som Folket i Bild presenterade redan då.

Lunds FNL-grupp inbjöd Jan Guillou till ett stort möte i Akademiska föreningen hösten 1973. Vi genomförde bland annat en auktion för att dra in pengar till Vietnam. Jag minns att jag irriterades av Jan Guillous skrytsamma sätt att bjuda flera hundra kronor för ett äpple sedan allt annat snabbt tagit slut.

Han övernattade i ett studentrum tillhörigt samma kamrat, som hotade den fotograferande alliansaren i Malmö. På natten stormade kravallklädda poliser sovrummet och grephonom. Efter en lång rättegång som pågick in i år 1974 dömdes han till åtta månaders fängelse för landsförräderi eller vad det var skurkarna kallade det.

Säkerhetstjänstens fotograferande, spionerande och registrerande byggde på en gigantisk missupp-

fattnings. Säkerhetspolisen trodde den hade att göra med någon sorts hemlig organisation. Med sin för-åldrade hotbild var den inte i stånd att se verkligheten. Sanningen var nämligen den rakt motsatta.

Det gällde att synas!

Vårt viktigaste uppdrag var att synas. Därför arbetade vi på gatorna, stod i alla stadsdelar och syntes. Därför undertecknade vi alla insändare med namn och adress. Därför poserade vi inför säkerhetspolisens fotografer, som vi i somliga fall blev så bekanta med att vi hejade på dem. Därför höll vi så skarpa politiska tal som möjligt, i förhoppning att de skulle bandas så att de kunde påverka också den säkerhetspersonal som avlyssnade dem, och i bästa fall också personer i politiskt beslutande ställning, ja kanske Palme själv.

Dessutom kunde vi driva en sorts politiskt spel med agenterna. Ett exempel på detta med anknytning till Lund finns i Säkerhetstjänstkommissionens rapport. Jag citerar ett samtal mellan två FNL:are som spelades in den 12 juni 1968 och rapporterades till polisen i Malmö.

H: Är du pigg på att åka till Lund i morgon kväll?"

L: Hur ska jag kunna göra det, jag jobbar.

H: Dom skall slå ihjäl William Heath då nämligen. (William Heath var USA:s dåvarande ambassadör)

L: Ska han komma ditner?"

H: Ja, dom har lovat dom ska slå ihjäl honom. Nu ska du se att SAPO får fart.

L: Var har du läst det?"

H: Jag har fått informationer från Lund alldeles nu. Om vi hade möjlighet att skicka folk dit ner skulle vi göra det. Det är svårt att skicka folk 30 mil.

L: Det blir nog fruktansvärt rigorösa säkerhetsåtgärder där nere.

H: Just det. Det får man räkna med.

Själv fortsatte jag att se Vietnamarbetet som en huvuduppgift flera år. Jag satt ett par år i De förenade FNL-gruppernas, DFFG:s, styrelse. Efter organisationens upplösning bildade jag, tillsammans med bl.a. Beppo och Hasse Persson 1976 en lokal organisation, Solidaritet med Vietnam. Samma år gick jag in i dåvarande Vpk

Lärdomar

Erfarenheterna från Vietnamtiden gjordes av föräldrarna till de ungdomar som nu upplevt polisövergreppen i Malmö och Göteborgs-kravallerna 2001 och de registreringar som då genomfördes.

Det viktigaste nu är motståndet mot USA:s planerade krig mot Irak. För att det ska lyckas krävs en mycket bred folklig mobilisering, koncentration av budskapet till huvudparollen *Nej till krig mot Irak* och de största möjliga exponering inför massmedia, myndigheter, regeringar och gentemot polisen, såväl den hemliga som den öppna.

Gunnar Stensson

VECKOBLADET Svartbrödersg 3, 223 50 Lund. Tel 046/14 33 09. Utges av V-o UV Lund. Prenumerationsavgiften, (se redaktionsrutan nedan) insättes på postgiro 1 74 59-9. **Ansv. utgivare: Ola Hagring** Tel 046/14 33 09. Manus sändes till ovanstående adress el. e-post till: veckobladet.lund@passagen.se Red. förbehåller sig rätt att korta i insänt material. Tryck: KFS AB, Lund. Adressbyte: sänd e-post, eller använd postens adressändringskort.

Begränsad eftersändning. Vid definitiv adressändring sänds tidningen i retur till Veckobladet.

Kulturkollision

Förra veckan var Riksteatern i Lund och spelade Mozarts opera "Enleveringen ur seraljen". Dess tema (i den mån det finns ett) kan sägas vara kulturkollision. Det temat har aktualiserats i större och mer skrämmande form genom hotet om ett Irakkrig. Bakom USA:s ideologiska uppladdning skymtar bl.a. Samuel P. Huntingtons idéer. Erik Kågström har nyss läst honom och refererar. För ett kraftfullt bemötande av idéerna hänvisas f.ö. till den pakistansk-engelske vänstermannen Tariq Alis bok *The clash of fundamentalisms*, som Ordfront utger på svenska i höst.

Jag har dödat min dotter för att hon var vanartig. Jag har låtit skjuta 3 000 studenter på ett torg för att tysta deras protester. Jag har låtit en halv miljon barn dö av svält och umbäranden för att lära deras föräldrar en läxa. Jag har låtit mörda sex miljoner bönder för att möjliggöra ett rationellare jordbruk. Alla dessa tillsynes onda handlingar var inte bara acceptabla och nödvändiga utan i viss grad goda därför att de tjänade ett högre syfte.

Kan en normal människa kan resonera på det sättet?

Multipolärt

Det är sådana funderingar som dyker upp under läsningen av Samuel P. Huntingtons bok *The Clash of Civilizations*. Harvard-professorns hypotes är att efter det kalla krigets slut kommer de stora och allvarliga konflikterna inte att uppstå mellan ideologier, klasser, raser eller mellan fattiga och rika utan mellan civilisationer med religionen som ett viktigt fundament. Och att en internationell ordning baserad på civilisationer är bästa sättet att undvika världskrig. Den bipolära terrorbalansen från kalla krigets dagar skulle på sikt ersättas av multipolär terrorbalans med 6-7 stora civilisationer med var sin dominerande kärnvapenrustade kärnstat, ev. flera kärnstater.

Huntington gör inte anspråk på att lägga fram några vetenskapliga bevis för sina hypoteser eller presentera några ovedersägliga sanningar. Vad han erbjuder är ett paradigm att se världen genom som kanske just nu är bättre än något annat när det gäller att förstå vad som händer i världen och vad som kan väntas framöver.

Manuel Castells *Informations-åldern* var också ett försök att ge ett instrument för tolkning av världshändelserna. Han utgick från det nya teknologiska paradigmet som på 70-talet främst i USA kom att bildas kring informationsteknologin. När jag läste Castells triologi fick jag visserligen en massa kunskap men ändå egentligen bara en bekräftelse på de åsikter och värderingar jag haft tidigare. Hun-

tington däremot har gjort mej rejält skakad, särskilt när det gäller min uppfattning om vad som kan betraktas som universella mänskliga värden. Han väcker till liv djupa existentiella frågor som: Vem är jag? Och varför? Jag har nog levt i den tron att utvecklingen i västvärlden med modernisering och industrialisering och sedan vidare till demokratisering, sekularisering, mänskliga rättigheter och friheter, att allt detta var en universell tendens och att övriga världen bara låg litet efter i tiden, femtio eller hundra år eller så, men efterhand skulle följa efter i utvecklingen mot en universell civilisation enligt västerländskt mönster. Detta skulle framför allt vara en följd av moderniseringen med allt den innebär av industrialisering, urbanisering, ökad läskunnighet, bättre utbildning, ökat välstånd, social mobilitet och mer diversifierade yrkesstrukturer. Allt detta avfärdar Huntington. De värderingar som skiljer västvärlden från övriga civilisationer är inte en följd av moderniseringen utan har rötter längre bak i tiden.

Under tiden för det kalla kriget talades det ofta om "den fria världen" som i princip omfattade alla stater som var emot Sovjetunionen inklusive t.ex. Sydafrika. Det är ett begrepp som nu saknar relevans. När jag i fortsättningen talar om "Väst" så avser jag Europa (utom de grekisk-ortodoxa östra staterna), Nordamerika, Australien och Nya Zeeland.

Mänskliga rättigheter?

Det område där Väst ofta kolliderat med "övriga" är synen på demokrati och mänskliga rättigheter. FN:s Deklaration om mänskliga rättigheter (MR) av 1948 var helt dikterad av de segrande västmakterna. Under de senaste decennierna har emellertid Västs försök att få stöd för MR i FN-organ stött på starkt motstånd. Ett exempel är när Sverige som ombud för 20 västländer lade fram en resolution med fördömande av militärregimen i Burma. Den stoppades av asiatiska och andra länder. Vid

FN:s världskonferens om MR i Wien 1993 framgick det tydligt vad den nya majoriteten i FN har för värderingar. Den deklaration man kom överens om var mycket tunn och fransett en förstärkning av kvinnors rättigheter var den svagare än deklarationen från 1948. Den innehöll t ex ingenting om yttrande-, press-, församlings- eller religionsfrihet. Konferensen blev en stor seger för den asiatisk-islamiska koalitionen. Och hur skall man förklara detta. Är det bara ett sätt att protestera mot västs hittillsvarande dominans eller är det ett uttryck för de styrandes strävan att med hårda metoder behålla makten i sina länder, där "folket" naturligtvis(?) vill ha både demokrati och mänskliga rättigheter. Möjligen gäller både/och, men därtill kommer sannolikt en civilisatorisk skillnad i grundläggande värderingar.

Problematisering av individualism

Vad västvärlden ofta kritiserats för är dess individualism och Huntington menar att det är något som grundlagts tidigt i vår civilisation och långt ifrån är något resultat av moderniseringen. Till de stora civilisationerna, baserat främst på religion, räknar han: Väst, ortodox katolicism, islam, hinduism, konfucianism (framför allt Kina), Japan, Latinamerika och Afrika. Vad som kännetecknar den västerländska civilisation som kan sägas ha fötts på 7-800-talen e.K. är dess arv från klassiska civilisationer med grekisk filosofi och rationalism, romersk rätt, latin och kristendom. En tidig uppdelning av den religiösa och den världsliga auktoriteten. Betydelsen av laglydighet för en civiliserad existens ärvdes från romarna. Pluralismen i samhället visade sig tidigt med bildandet av autonoma grupper som inte byggde på släktskap, till en början mest munkväsen och ordnar, sedan gillen och skrän och föreningar av många slag. Den sociala pluralismen förde i sin tur med sig klass- och ståndsbildningar, parlament och representativa församlingar av olika slag. Självstyret i italienska städer började redan på 800-talet och spred sig norrut. Denna pluralism, och styrkan och den relativa autonomi hos den federala aristokratin i Västeuropa kan ha motverkat att starkt centraliserade byråkratier som i samtida Ryssland och Kina fått fäste i väst under någon längre period. Många av dessa drag i den västerländska kulturen kan ha bidragit till den känsla för individualism och den tradition av individuella rättigheter och friheter som är unik bland civiliserade samhällen. Individualismen utvecklades under 1300-

och 1400-talen och rätten till individuellt val – "Romeo och Julia revolutionen" – kom i det 1600-talet. Till och med lika rätt för alla individer uttalades även om den inte blev allmänt accepterad.

Asiatiska idéer

Författare som arbetar med kulturstudier tycks vara överens om att individualismen är ett utmärkande drag för Väst jämfört med den kollektivism som kännetecknar övriga nutida civilisationer. De värden som betyder mest i Väst betyder minst i världen för övrigt. President Wee Kim Wee i Singapore höll 1989 ett tal inför det landets parlament där han påtalade hur intensivt landets invånare var utsatta för påverkan från Väst. "Traditionella asiatiska idéer om moral, plikt och samhälle som vi stött oss på i det förflutna" varnade han "börjar ge vika för en västlig individualistisk och självcenterad syn på livet". Han ville ha en diskussion om singaporeanernas gemensamma värden och föreslog själv fyra: 1 Samhällets intressen före individens, 2 Familjen den basala enheten i samhället, 3 Konfliktlösning med konsensus i stället för stridigheter, 4 Rasmässig och religiös tolerans och harmoni.

Efter intensiva diskussioner utkom regeringen 2 år senare med en vitbok i vilken singaporeanernas gemensamma värderingar presenterades. Det innehöll presidentens

Forts. på sid. 2.

ÅRSMÖTE V-LUND

lördag 1.2 kl. 10

Gernandska lyckan, Prennegatan. Kommunalpolitiskt möte 3.2 kl. 19 på v-loken: Temamöte socialpolitiska frågor. Inledare: Socialnämndens ordförande Erlend Stensson (v). Alla välkomna!

VECKOBLADET

Detta nummer gjordes av Sten Henriksson, Gunnar Sandin (red.) och Kajsa Theander. Nästa redaktör Gunnar Sandin, 135899.

Obs! Ung Vänster har tagit sin hand från VB.

Manus sänds per post till Veckobladet, Svartbrödersg 3, 223 50 Lund. Måndag e. 17 till fax 046-123123. Telefon 046-138213. Manus mottas gärna i form av Worddokument (.doc), RTF eller ren text på 3,5" diskett. Bifoga helst pappersutskrift. Enklare är att skicka e-post till vbladet.lund@passagen.se Lämna då gärna två versioner: den raa texten som brev och dokumentet i format enligt ovan som bilaga. Telefon till redaktörerna: Gunnar Sandin 13 58 99 Charlotte Wikander (tj) 13 96 26 Vid utebliven tidning ring Cecilia Wadenbäck 13 82 13.